

küszöböltessék a tartománygyűlés hatáskörének a katonai ügyekre és a kereskedelmi szerződések megkötésére való kiterjedése, a vasútépítési ügyekben való alkotmányos kezdeményezés joga, az egyenes adók összes kérdéseiben való törvényhozó jog, teljes költségvetési jog, a mentelmi és az interpellációs jog kiterjesztése, szabadelvű házszabályok. A közjogi követelések sorában a program azt a posztulátumot is fölállítja, hogy a tartománygyűlés elnöksége ne kinevezés, hanem választás útján töltsék be. Az elnökség tagjainak megválasztása a király megerősítésére szorul.

A király Gödöllőn.

— Hogyan készültek a fogadtatásra. —

(Saját tudósítónktól.) Az elmúlt héten hírül hozták az újságok, hogy a király szeptember huszadikán Budapestre jön s az egész őszi időnyt gödöllői várkastélyában fogja eltölteni. A királyi vadászotthon lakói ugyancsak hozzáfogtak a felséges gazda fogadásához. A szőnyegek előkerültek s megkezdték annak az öt szobának dekorálását is, amelyben a király gödöllői tartózkodása alkalmával lakik.

A nagy előkészületeket azután — amint most itt megtudom — *megzavarta tegnap egy Bécsből jövő távirat, amely szerint őfelsége az idén nem fog Budapestre jönni.* Gödöllőn erre a hírre félbenhagyták ugyan a lázas munkát, de csak feltételesen, mert számítnak arra, hogy a király visszavonja elhatározását. Sokszor megtörtént, hogy a bejelentett őszi látogatást Bécsből lemondták, de a felség később mégis eljött s ezért a tegnapi táviratot nem is veszik itt komolyan. Sőt egészen biztosan gondolják, hogy az agg király az idei őst mégis Gödöllőn fogja tölteni, csak szüneteltetik egyelőre az előkészületeket a költségek megtakarítása céljából.

Legutóbb két esztendővel ezelőtt látogatott el ide az uralkodó, amidőn is négy hetet töltött a gyönyörű kastélyban, amely idő alatt nagyon visszavonultan élt. De a felség udvartartása is igen szerény Gödöllőn, mert Paar gróf, Bolfras báró hadsegédek és Daruváry Géza kabinetirodafőnökön kívül mindössze még egy szárnysegédből, Kerzl udvari orvostól, egy pár udvari tisztviselőből és szolgaszemélyzetből áll a király kísérete.

Azelőtt természetesen más idők jártak itt is. . . Erzsébet királyné idejében mozgalmasabb volt az udvari élet a királyi kastélyban s azonkívül Ferenc József szenvedélyes vadászszeretete a főúri vendégeket ugyancsak vonzotta a kies fekvésű Gödöllő vadakkal gazdag erdőibe. De most a felség részére csak öt szobát hoznak rendbe. Csak a szórakozásokat szüntette be az agg király, előbbi munkarendjét azonban még ma is változatlanul betartja. Gödöllőn reggel öt órakor kel föl a király; fürdésre és öltözködésre mindössze csak félórát szán s ebben kedvence komornája, Eduárd Ketterl segédkezik neki. Azután megreggelizik. Reggelije orvosi rendelés szerint vagy teából, vagy kávéból áll, amelyhez egy kis vaját is felszolgálnak. Hat óra után meglátogatja őt az udvari orvos, ki mindennap katonai pontossággal egy megyed óráig marad benn az ősz uralkodónál. Félte őrizi a király egészségét s ilyenkor reggelenként ugyancsak Kerzltől függ őfelsége napirendje. Ő mondja meg, hogy szabad-e az uralkodónak aznap sétálni, kocszni menni, hogy mennyit szabad dolgoznia és mit sza-

bad ennie. Ha az orvos eltávozik, akkor a felség visszavonul dolgozószobájába, ahol tíz órakor fogadja Bolfras báró és Paar gróf hadsegédek és Daruváry kabinetirodafőnök jelentéseit. Ez sokszor egy teljes órát is igénybe vesz, amely után a király fáradhatatlanul folytatja munkáját. Íróasztalától ritkán esalja ki a szép idő, de akkor is mindössze csak egy negyedórát tölt el a parkban, hová egyedül indul sétára. Sokszor megesik, hogy éppen akkor magyar parasztleányok dolgoznak a parkban és őfelsége szívesen áll velük szóba, nyájasan elbeszélgetve a gereblyező, szepegő nőkkel. . .

Villásreggelizni nem szokott a király, csak néha, néha kíván meg délelőtt egy csésze aludttejet. Az ebédidő pontban egy órakor van és tart délután két óráig. Amióta idősebb a király, szerényebb lett a menu. Levesen, két-három fogáson kívül egy kis tészta és gyümölcs kerül még a király asztalára, amelyen egy-két fajtájú finom boron kívül a sör sem hiányzik, amit szeret a felség. Az ebédén részt vesz a két hadsegéden kívül egy szárnysegéd és Daruváry kabinetirodai főnök. Ebéd után ismét magára hagyják a királyt, aki ezt az időt sem tölti el pihenéssel. Az uralkodó sohasem sziesztál ebéd után, hanem már két órakor siet be a dolgozószobájába és ha csak az orvos meg nem enged neki egy kis sétakocsizást, ki sem mozdul onnan este hét óráig, amikor már vacsorára jön össze előbbi hűveivel, akikkel ilyenkor munka után vidáman beszélget. Általában a vacsoránál élénkebb a hangulat s ugyancsak ezt az időt használja fel a felség pihenésre.

Az időrend tehát a megszokott a felség életében, csak a lefekvésben történt egy kis változás; azelőtt tíz órakor tért nyugovóra a király, most pedig már fél kilenckor menekül a hálószobájába.

Lovagolni mostanában nem is szokott s a végtelen nagy vadászszenvedélyéből is csak annyi maradt meg, hogy nagynéha kimegy egy kis vaddisznóra, az előbbi fenséges szarvaslesés helyett. Az idők elrobogtak, az agg király egészségét féltve őrzik s ilyenkor a szarvaslesés gyönyörű hold sugaras idején nyugodtan pihen az erdő. . .

Kovács Lydia.

A delegációk. Bécsből jelentik: A delegációk összehívása ügyében, ha forma szerint még nem is, de a vallóságban már mégis megtörtént a döntés: csak november végén ülnek össze a delegációk, hogy a közös minisztereknek egy egy szakaszból álló előterjesztését megszavazzák. Ennélfogva lehetséges, sőt valószínű, hogy az ülészek nagyon rövid lesz. Az egy szakaszos előterjesztés, mely a delegáció tanácskozásának ezuttal egyetlen tárgya lesz, arról fog rendelkezni, hogy az 1913-iki költségvetési év a közösügyi kiadásokra vonatkozóan is hosszabbtassák meg 1914. június 30-ikáig. Ez sem többet, sem kevesebbet nem jelent, mint egy hathónapi indennitást. Az indennitás tárgyalása alkalmával pedig még eddig mindig az volt a gyakorlat, hogy az összes politikai pártok tartózkodtak a politikai kérdések beható megvitatásától, úgy a magyar, mint az osztrák delegációban. Ezt a sima és gyors tárgyalást elérni azonban most alkatnakasint nehezebb lesz, mint máskor, nemcsak azért, mert ily hosszú indennitást eddig még sohasem kértek a delegációtól, hanem azért is, mert még soha oly jelentős külpolitikai kérdések nem vártak megvitatásra, mint éppen most. A külpolitika nagy eseményei azonban, éppen úgy, mint az igazi nagy, történelmi események, csak bizonyos időbeli távolságból

rálhatók meg objektív módon. Ha most, melegeben látnának hozzá Ausztria szláv politikusai a balkáni ügyek megvitatásához, a mikor még föl se száradt a vér a csatatereken, — nem valószínű, hogy ebből valami haszna lehetne a monarchiának. Ez oly világos, hogy már csak ebből a szempontból is kívánatos a delegáció rendes ülészekének elhalasztása. A rendes ülészek egybehívása különben fölötte korai is volna még. Ugyanis Magyarországon a költségvetési évet meghosszabították a jövő év június közepéig. A belügyi költségvetéssel mindenesetre harmóniába kell hozni a közös költségvetést, azaz a közös költségvetés rendszerét is reformálni kell, ami nem is történhetik másképpen, mint hogy az 1913. évi közös költségvetés idejét most szintén meghosszabbítják hat hónapig. A legközelebbi normális költségvetési év 1914. július 1-én fog kezdődni — addig pedig még lesz idő bőven a delegációk rendes ülészekének összehívására.

Nem szűnik a kolerajárvány.

— Ujabb megbetegedések a Délvidéken. — Hurcolják a felvidéki kolera. —

(Saját tudósítónktól.) Ugy látszott, hogy a kolerajárvány szűnőfélben van. Budapesten legalább szigorú intézkedésekkel sikerült a járvány terjedését megakadályozni annyira, hogy újabb kolera eset nem fordult elő. A Délvidéken azonban a kolera kitörése óta csaknem minden nap történik néhány megbetegedés, csakugy, mint Felsőmagyarország keleti részében, ahol azonban a délvidéki eseteknél még sokkal veszedelmesebb mérvet öltött a kolera. A főfészke ott Munkács környéke. Ma újabb hét kolera megbetegedést jelentettek Beregmegyéből. Legújabb jelentéseink itt következnek:

Temesvárról jelentik: A Deliblaton újabb kolera megbetegedések fordultak elő. Egy megyei utkaparó és egy földművesasznyon mutatkoztak a kolera igen vehemens tünetei. A gyulai bakteriológiai intézetben megejtett vizsgálat úgy a deliblati, mint a Palánkán történt két megbetegedés esetében megállapította a pozitív kolera. Temesváron a hatóság a legszigorubb óvintézkedéseket fogantatította, fertőtlenítették a város valamennyi utcáját. Temesmegyében eddig harminchat pozitív kolera megbetegedés történt, a legelső volt a temesszigeti eset.

Versecről jelentik: A város hatósága a kolerajárvány veszedelmes mértékére való tekintettel a Versecen, szeptember 14-én sokasos bucsujárást az idén betiltotta.

Székesfehérvárról jelentik: Kiderült, hogy az a két gyermek, akik az utcán kolera gyanus tünetek között összeestek, nem szenvedett kolera. Kovács József és az öccse Inatáról szöktek meg a szüleiktől, pénzt is hoztak magukkal, pálinkát vettek rajta. Ettől lettek rosszul. Haza ekspediálják őket.

Budapestről jelentik: Ujpesten Marosán Gábor enygyvári munkásról a hatósági orvosok megállapították, hogy ázsiai kolera-ban betegedett meg. Marosán tegnap óta az ujpesti járványkórházban van. A Báthory-utca 1. számú házat, amelyben a megbetegedett munkás lakott, a hatóság lezáratta és a benne lakókat tizenkét rendőr őrizi, hogy el ne távozzanak a házból. A Váci-uti Leitner-féle enygyvárat, ahol Marosán dolgozott, szintén a rendőrök szállották meg és a gyárból senkit sem engednek ki. A hatóság a Váci-uti tulzsufolt lakásokat kiürítette és a lakókat városi barakkokban helyezte el. A tegnap megalakult járvány-bizottság állandóan permanenciában van és a járvány továbbterjedésére nézve a legnagyobb óvintézkedéseket tette meg már eddig is. Ma délelőtt